

DEBRECZENI ELLENŐR.

Politikai, közgazdasági s társadalmi lap.

A SZABADELVÉPÁRT KÖZLÖNYE.

Megjelen hetenkint ötször, u. m. Hétfőn, Kedden, Szerdán, Csütörtökön és Szombaton.

Előfizetési feltételek:

helyben hához hordva vagy vidékre postán koldva. Egész évre 10 frt. Félévre 5 frt. Negyedévre 2 frt 50 kr. Egy hónapra 1 frt.

Hirdetési díj:

öt hasábos peticior 5 krajczár. Nagyobb terjedelmű s többre megjelölt hirdetéseknek leengedés történik. Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nyitási költségek minden sorra 20 kr. Ezek a szerkesztő által vétetnek fel.

Debreczen, május 30.

Az új hadifegyverek kitünőségét tekintve, egy hóval ezeltt nagyobb hadi eredményeket vártunk, mint a minöket még most felsorolni képesek vagyunk.

Az Európa rémjéül szolgáló muszka hadsereg egy hónapi mozgás után semmi eredményt nem tud felmutatni mi világos bizonyítékul szolgálhat annak, hogy az a muszka haderő nem oly retentő valami, minőnek a kishitték gazdag képzelő tehetsége feltüntetete.

A dunai vonalon az orosz hadsereg nem tön egyebet az ide-és odaváló menetelnél; Kis-Ázsiában összes tevékenysége, apró-cseprő csatározásokból állott, melyből a kedvezőbb eredmény mindig a törököknek jutott. Ha egy kis előnyvel dicsekedhetnek az oroszok Ardahánnál, nagyobb dicsekedhetnek a törökök Suchum-Kalénál.

Sőt ha figyelembe veszünk a kaukázusi néptörzsek naponként terjedő lázadását, s az achiázoknak az oroszokon legújabb táviratok szerinti győzelmét; azt mondhatjuk hogy az oroszok egy hónapi hadművelet után vezetes hátrányban vannak. Hiába nevezik azt szunyogcsipésnek: nagy jelentőségű esemény az. Ha az nem lenne: miért fejegetőznék azzal az orosz hatalmi körök, hogy erre Oroszország részéről, Oláh-, Bolgár-, Szerb-, Montenegró és Görögországnak a porta elleni fellázítása lesz a felelet. — Csak rajta. — Meglehet, hogy erre aztán az európai semleges hatalmak, s köztük első sorban Ausztria-Magyarország is, fognak valamit teleni. Vagy tán a muszka diplomácia zsebében van már erre a biztosíték? — Nem hiszünk. Ennyire monarchiánk külügyi kormánya nem fedelkezhetik meg léteérdekeinkről.

El kell ismernünk, hogy az orosz diplomácia ügyesebb hadseregénél, el kell ismernünk, hogy Ausztria-Magyarország már eddig is sokat megengedett, mi érdekeinket sérti. — Ilyen például a dunai hajózás megszüntetése, az orosz katonaságnak Erdély közvetlen határainál nemcsak megjelenése, de eshetőleg kirohanásunk megakadályozására szolgáló erődítmények készítésével háborítlan foglalkozása. Ezek kézzelfoghatólag sértik, nemcsak nagyhatalmi állásunkat, de valóságos érdekeinket is. És mégis, egy árva szó nem hangzik külügyi kormányunk részéről, mely az orosz vakmerőségnek imponálna. — s egyetlen egy katonának sem háborítatik meg kaszárnyái nyugalma. — E helyett azonban megjelent külügyminiszterünk Dr. Andrassy Gyulának Orosz-, Oláh-és Törökországok kormányához intézett jegyzéke, melyet a „Mont. Revue“ után a budapesti lapok közölnek.

Soha nem olvastunk még, — a fiamnak mondom, de menyemasszony is érten belőle-féle életelnek mesteribb alkalmazását tartalmazó okmányt, mint e jegyzék.

Az mondatik ugyanis ebben „hogy az 1856. és 1871-ki nemzetközi szerződések által szentesített elvei a dunai szabadhajó-

zásnak az osztrák-magyar monarchia vitalis érdekeit érintik, s a hadviselőfelek által is respektálendók. — Ezen feljegzőhöz tényleg hozzá járult az orosz hatalom is? S e tekintetben a legkötvelebb biztosítékot adta. Törökország azonban ellenkező, sőt jogosítlan feljegzőt tanúsít, azt állítván, hogy a Duna védvonalát képez. A Duna szabad folyam, mely minden lobogó hajónak nyitva áll, a forgalmat rajta senkinek és semminemű rendszabállyal gátolni nem szabad. — Nem érintve a porta felségi jogait, azoknak nem szabad oly értelmezést adni, mely a Dunának Európa által biztosított jellegét alterládná! — A török főhadvezérnek megengedtetett — addig, meddig a törökpart tart — a dunai gőzhajózást eltiltani. Ez már magában rút megsértése a semlegeség jogának. Ezek oly jogellenes események, melyekből a legkomolyabb helyzet állhat elő.

Soha helyes és helytelen állítások ily mesterileg össze nem zavartattak, mint e jegyzékben.

Helyes állítás az, hogy a dunai hajózás meggátolása az Osztrák-Magyar monarchia léteérdekeit sérti, és hogy ezzel a hivatkozott szerződések megszegtek; de nem helyes az, hogy az által sértettek meg ez érdekek, mert a török hatalom a Dunát védvonalnak jelentette ki, s mint olyanon, a hajózást akadályozza — A török esekelménye a logika: szabályok szerint okozat; — az ok, melyből az okozatnak elő kellet állania, a muszka hadsereg támadása. A támadó muszkát kellett volna tehát a jegyzéknek fenyegetni, nem a magát védő törököt. Az észjog, valamint a tételes törvények szerint, a védelemnek, és nem a támadásnak engedendő kivételees jog. Ha Oroszország meg nem támadja Törökországot; ez nem kénytelen magát védelmezni s védelme által a dunai hajózást gátolni.

Helyes állítás az, hogy az idézett szerződés értelmében a Duna szabad folyam és azon a forgalmat senkinek és semminemű rendszabályok által gátolni nem szabad, de nem helyes, hogy a jegyzék a senki alatt csak a törököt érti, és a senki fogalmából az oroszot kizárja. De hát ki is gátolta először a dunai hajózás szabadságát? Az egész világ tudja, hogy az orosz lépett fel először gátolólag, — midőn a bukaresti orosz konsul tudatta a többi hatalmakkal, hogy Miklós nagyherceg orosz fővezér a dunai gőzhajózást eltiltotta, s alig néhány órát engedett a semleges hajók eltávozására. Ekkor kellett volna mindjárt az orosz kormányhoz e jegyzéket elküldeni s az oroszokhoz intézni a törököknek szóló ama figyelmeztetést, hogy e jogellenes események miatt a legkomolyabb (tehát háború) helyzet állhat elő.

Nem tudjuk, komolyan vegyük-e a jegyzék azon állítását, hogy az orosz kormány a dunai hajózás szabadságához tényleg hozzá is járult, s e tekintetben a legkötvelebb biztosítékot adta, vagy nevéstünk azon? — Hisz tényleg akkor járult volna e felfogáshoz az oroszok, ha torpedókat felszárdék volna a Dunából, ágyúütegeiket pedig felpakolták, és a Pruthon visszamentek volna. De mindez nem történt.

Valóban óhajtaná már a magyar közvélemény megtudni: — hol kezdődnek a mi érdekeink határvonalai? Hol kezdődik az az időpont, a midőn külügyi kormányunk férfiasan mer szemébe nézni a féket vesztett orosz hatalomnak? — Ez az, a mire mi ily jegyzékek olvasása után aggódva várjuk a feletet.

Körössi Sándor.

— Közös miniszteri tanács tartott tegnapelőtt Bécsben ö Felsőleg elnöklété alatt, melyben a két honvédelmi miniszter is részt vett. A tanácskozás tárgyát a monarchia mindkét törvényhozásához betérjesztendő hason alakú törvényjavaslatok, és több adminisztratív ügyek képezték.

— A Fremdenblattnak egy cikke hangsúlyozza hogy Ausztria-Magyarország jogédeksége megvédése tekintetben eddig semmit sem mulasztott el; a ki osztrák-magyarországtól orosz politikát kíván, van oka duzzogni, a ki török politikát kíván van oka duhogni, a ki pedig osztrák-magyar politikát akar, az meg lehet elégedve. Bravo! a bécsi lap valóban nagyszerű rejtélyt magyarázott meg, most már tudjuk legalább hogy a külügyi kormány minő politikát követ.

— Bukarestben kelt távirat után a „Hon“ írja hogy ott azon hír van elterjedve, hogy uralkodónk az orosz cszárral Szebenben legközelebb találkozni fognak. A „Hon“ ehhez megjegyzi: „Ezt nem fogja tehetni az osztrák-magyar uralkodó. Mi célja is lenne a találkozásnak? Ferencz József most már le nem beszélheti a czárt a háborúról; legelőbb tehát azért szoritna kezét a muszkák uralkodójával, hogy szerencsét kívánjon a muszka fegyvereknek. Teheti ezt az osztrák-magyar uralkodó?”

— A közös hadügyminiszterek Csehországból Bécsbe hivatása — mint a „P. L.“ nek táviratja a határok védelmére és a semlegeség védelmére vonatkozó rendszabályokkal hozatik kapcsolatba.

— Konstantinápolyban egy forradalmi bizottság, mely az Ozmán-dynastia letételét tervezte fedezték fel. Számítalon elfogatások történtek sok ifjú török pártiak emelnekütek.

— Rövid hírek. — A lengyeleknek az orosz kormány eltiltotta, hogy a papa jubileuma alkalmából Romába zarándokolhassanak. Simeoni bibornok az egyház ellen intézett ezen újabb sérelmet miatt a papa nevében a hatalmaknál tiltakozni fog. Ismerve az orosz, ez is csak felra hányt borsó lesz. — Az összes cseh lapok a Rieger által a cseh követnek nevében elküldött s a muszkák szláv bizottsághoz intézett jegyzékiratnak közzététele miatt szenvend hátrányt! — A moszkai szláv jótékonsági társulat folyó hó 13-án tartott alakuló ülésében, Aksakoff beszédet tartott, melyben a 18 év előtt létesült szláv jótékonsági bizottság és a szláv ügyben felmerült egyéb érdekes mozzanatokra lett történeti visszapillantás után a közkezező profétai illesztégtől áthított szavakat mondá: „Ébrednek már a szunyogozó kelet, s nem csupán a balkáni félsziget lakossága, hanem az egész szláv világ ujja születését várja. Új korszak lesz ez; a nagy szláv nap hajnala hasad. — Swartzenberger bibornok a pápai érsek közelebb a pápával értekezvén, — jellemezte az egyház helyzetét Ausztriában, kifejté az indokokat, hogy az osztrák püspökök a kormánynak a polgári házasság és az iskolai oktatás ügyében reformjait miért ellenzik, hangsúlyozván, hogy a kormány nem a szükségétől utalva cse-

lekszik, hanem Berlinből jövő pressióknak és tanácsoknak enged. A pápa enek folytán az osztrák zarándokok elfogadásánál — állítólag — Ausztria ellen csaknem ellenséges módon nyilatkozott.

A háboru.

(—) Ha igaz az, a mit a lapok egyező tudósítása folytan lapunk tegnapi számanak delutáni posta rovatában fölemitettünk, hogy a török hadsereg visszafoglatá Ardahán várát, ugy az ázsiai harczerén nagyon megváltoztak a viszonyok. — A török védelemre igen nagy befolyással volna e hírigazsága, mert az orosz hadsereg általában véve nagyon vissza lett vetve eddigi előhaladásától. Azonban sajnálatlanul vettük észre, hogy e hír nem épen igaz, mert az eddigi értesítésekkel nem egyezik meg e tény. Musza pasa Batumtól aligha érkezhetett még Ardahánig, s továbbá nem igen föltelehető az, hogy az oroszok elmulasztották volna e várat oly karba heyezni, hogy lovasokkal megszállható legyen. A véletlen egyebet ezt is megengedhetette történni.

A hozsniai csataterén számos apró ütközet fordult elő az utóbbi napokban; Izmet pasa 3 zászlóalj nizammal, 3 tábor rediffel és számos irreguláris Despotovic ellen indult, a lázadók egyes osztályait megverte, s elfoglalta Perics helységeit. A lázadók több foponton vereséget szenvedtek, de mind a mellett is a lázadás még előfolyva nincs.

A csatateréről semmi újabb nevezetes hír e sorok írásáig nincsen.

Az achazok.

(Egy Kaukázusban utazótól.) (A N. F. Pr. után.)

Az achazok a kaukázus délnyugati részén laknak lefele a Fekete tenger keleti partjág, a hol főhelyök az újabb időkben annyiszor említett Suchum-Kalé fekszik.

Szomszédaiuk északra és északnyugatról az abázok és ubichok (rokon törzsek), keletről a hegyek közt az Ingur folyam vidékét bíró ugynevezett „szabad zuánok“, mivel ök benszültől fejedelem irányában, a ki öket alattvalóinak tekintheti, semmi alárendeltségi viszonyban nem állottak, és alig a lapályosabb vidékeken a kartalini néptörzshöz tartozó mingreliek. Tartományok legnagyobb kiterjedése északnyugatról délkeletig 150 kilométer, szélessége pedig északkeletől délnyugati irányban 100 kilométer. Több törzsekre oszolnak, melyek mindnyájan külön nevet viselnek, mint például zamuczakán, czebeldi, tsehgeti, czandrisi törzsek. Nyelvök ugyanaz, a mi a többi ugynevezett cirkassai néptörzseké. Epen ily összhangzanak jellemük, és nagyobbára erkölcsök és szokásaik az utóbiakkal, a tulajnyom többség köztök meglehetősen szabadelvű muzulmán, miután vallási szertartások az izlamon kívül a pogányság és kereszténység elemeit is magában foglalja. Egykor ök is mindnyájan görög katolikusok voltak, azonban könny-n ré hátaórázók usgukak, hogy a mohamedán vallásra átérjenek, mivel ök abban eszközöt reméltek találni, hogy az oroszok mindég erősebben reájok sulyosbó befolyásnak könynyebben ellenállhatnak. Egyébiránt egy kevés rész közülök még mai napon is a keresztényen hitet vallja. Az achazok vitéz szabadságszerető nép, és bárha leigéza vannak is, mégis orosz ezredék hívei soha nem voltak, — és békes időkben is, az ellenállásra minden alkalmat felhasználva a győzökhöz csak morogva alkalmazkodtak.

Suchum-Kale a tartomány főhelye, kevésbé tekintendő az achazok saját városának, hanem az mint a kaukázusi partnak legfontosabb kikötője, és a tartomány orosz hatóságainak székhelye inkább általános jelleggel bír. Lakosai nagybőrbára kereskedelmet üző örménevek és grúzok. A kormány által kaszárnya módrá épített néhány házon kívül csupán csak alacsony, egészen fából alkotott vagy csak falazott aléptímenyűn ellátott lakások találhatók, a melyek különösen a tenger partján szatócs boltokul és kormakul (ducharis) szolgálnak.

előtt büntetés nélkül merték tanácsolni. Nem kíván mást, mint hogy ama tanácsosoknak azon mértékkel messétek a melylyel ök mérték, s legyen békesség ismét a vérokonok között. Azt é a jó barátság zálogul szükségesnek látta hogy kedves fejedelmi öcséje egy itéletet írjon alá. Itt átnyújtá Gálfi és Gyulai halálos ítéletét szabatosan formulázva.

Zsigmond eszes ifju, de Báthory vér volt, daczára annak, hogy egykor István lengyel király meglátvány arczképét, így kiáltott fel: „Egy csepp sinne benne a nemes Báthory vérből!“ pedig igenis sok volt. Meg volt a vér hevesége, mely magát Istvánt is méltatlanságokra ragadta szép bölcsészeti axiómái ellenére, engedvén olykor a pillanat befolyásának. Engedett tehát Zsigmond is, nem mintha megyűdte volna dalás bátyjától. A félelem nem volt a Báthory vér gyengesége, de megengett azért, mert vilagos lett előtte a Báthory vér ármányos elurálása a tanács urak által. Szó nélkül fogadta a két ítéletet, aláírta, s átadta bátyjának, megrázva kezét férfiasan.

Báthorysá szíve felhevült, s megölte a fejedelmet szótlanul. Vannak pillanatok, kivált a heves vérű emberekkel, midőn a nyelv rosz tolmács, s

A többnyire közevetlen utcák, a melyekben lomha és lassu bivalyok vad fenvetők csaknem feneketlen sáron keresztöl húznak, derékszőgben metszik keresztöl egymást. A város az egészen lapályos és kevéssé széles partvidéket magában foglalja, és közvetlenül az északkeleti előhegyekre támaszkodik. A városnak ezen részében található egy ugynevezett koronaker, egy parkzerző ültetvény, a melyben a leptom-pasabb facsoportozatok vannak; így feltartott rész növényházak, virág- és gyümölcskertek van száma. Egy német kertész gyakorolja a flügéletet és vezetést. A kikötői urakó erőd különösen nem feltűnő, és a városból alig éz-revehető. Suchum-Kaleban minden nagyobb hajónak horgonyt kell vetniök, a melyek Pótival a Tifi-be vezető vasút végpontjával közlekednek, mivel utóbbi hely a tengerbe nyuló sekélyes víztorlat miatt nem hajózható. Egyébiránt Pótmac nincs tulajdonképen kikötője, még kevésbé mélymenetű hajókra nézve is, és a már sok év óta folytatott munkálatok semmi jelentékeny eredményt fel nem mutathtak.

A czirkassai néptörzsek közt legjelentékenyebbek s legzamosabbak azonban a kaukázus nyugoti hegylenczák és ennek elágazásainak az Elbrusól uralt északi lejtőjén lakó adigések és kabardok.

Ez utóbbiak a Terek folyam bal partjág terjednek, — és ezen folyam jobb partján a csecseneknek kezét nyujtanak. Kiválólag ezen adigések azok, kikkel az oroszok sok éven keresztül elkeseredett csatákat folytattak, és a melyek csak ezek nagy részének Törökországba kivándorlásával végeződtek. A visszamaradtok attól kezdve nyugodtan éltek magokat. Kabardok, valamint adigések mindnyájan mahomedánok. A „cserkeszek“ elevenés egy szomszéd néptől kell, hogy adatott legyen, a mely körülbelül „fo levázot“ jelentene (Tsch-rik = levágni, kesz = fo) a miből később a lagyabban hangzó „czirkassai“ név fejlődött, különösen a genuaiak befolyása által, kik itt a tengerpartokon, a középkorban gyarmatokat bírtak.

Napi hírek.

— Tudatjuk a n. é. közönséggel, miszerint lapunk jövő havi folyamára I. frjtával elfogadunk előfizetéseket. Nem akarunk ez alkalommal kiterjeszkedni azon előnyök elsorolására, melyeket lapunk nyujtand, különösen a most folyó orosz-török háboru híreire nézve, melyeket minden más lapokkal előbb közölnénk s csak egyezszerin jelenik kívántuk ezen körülményt, — remélve, hogy a n. é. közönség törekvéseinket kellő méltánylással fogja jutalmazni. A „Debreczeni Ellenőr“ szerkesztősége és kiadóhivatala.

— Lapunk legközelebbi rendes száma, a holnap szent ünnep nap miátt, csakis szombaton este fog megjelenni.

— Nyilvános számadás a debreczeni zenede által 1877. május 21-ikén tartott bevételeiről és kiadásairól: Bejött: t: Beletéj-jegyek eladásából 234 ft 40 kr. polgármester tek. Simonffy Imre ur halás kőszónoknál mellet felülfizetett 2 ft. színlap előadással 1 ft 30 kr. Összesen 237 ft 70 kr. Kiadott: t: Színházi személyzet részére (diszjók, jegyzedök, pénztárnok, zenéhez stb. díjfejtékek) 29 ft 65 kr. a programm bélyegére az adóhivatalnak 8 ft 40 kr. a programm nyomtatásáért városi nyomdának 6 ft 50 kr. a programm kiragasztásáért és szethordásáért 1 ft. a színház használásáért a városi házipénztárba egy arany = 6 ft 20 kr. langyejrek iratásáért 5 ft 40 kr. hegedű-húrokról 3 ft 98 kr. díj a szegények pénzútra javára 3 ft. zongorák és kellekék szállításáért 7 ft 20 kr. lézsés viágításáért 9 ft 57 kr. összesen 80 ft 90 kr. Tiszta jövedelem: 156 ft 80 kr. — Debreczen, május 29. 1877. A zenede igazgatósága.

— Tegnap tartott meg a kath. gymnasium ifjuságának általunk is jezett majálisja, mely a rendező bizottság dicseretére legyen fölemlítve a legkitünőbbben sikerült. A fiatal tanulók már reggel kimentek, s ott vidám játékkal, s még vigabz dalolással tölték az

feladja a szolgálót. Az igaz érzelmenk nincs nyelve, s mégis beszédesebb Demosthenesnél.

— Még egy fejedelem! Hajtsd el a korödből a jez-uitákat, e mérges kigrókat, ha azt akarod, hogy a testvérek ezelt békesége meg ne zavartassék. Hidd el nekem, ezen embereknek nem szent semmi saját hasznokon kívül. Meglásd, ezek azon dolgoznak, hogy végre Erdélyt a római császár lábához vessd. Igérnek majd hetet, havat, de végre is elödjük majd fejedelmi süvegét. A török véduralom alatt Erdély marad független. A prágai udvar nem trt maga körül önállást. Vazall leszsz egy ideig, azután a kegye em megvetett tengője. Vigyázz öcsém! ne hagy magadat rászédetni ezen ármányos emberek által. A Báthoryak érdeke, a Báthoryház érdeke.

E beszédek melyé benyomást látszanak tenni az ifju fejedelem szívére, melynek legfőbb hibája az volt, hogy nagyon is kész volt engedni a külső befolyásoknak.

Báthorysá nem sokára távozott, és Zsigmond? — Visszament hóbezázi közé mulatni ismét tovább. (Folyt. köv.)

A „Debreczeni Ellenőr“ terezi ja.

Az ifju fejedelem.

Történeti elbeszélés a XVI századból.

Írta: Dr. Heiszler József.

(Folytatás.)

Könnyű volt ezt a tanácsban szép titokban kimondani. Hiszen a falak nem szólnak, de azt felelték, hogy hallanak. Olykor a falaknak is van füle. Egy ily fülhöz jutott Mózes mester a titkos tanácskozás folyama alatt, s a mit hallott, azt első alkalommal elvitte Kendi Sándorhoz, a hol akkor az ifju vélegény ter- tözködött. — „No most egyetek meg agymást véres viperafaj. — Báthory István! halald, véres viperafaj. — Báthory István! halald, most fejet fejt. Reszkess ott a sul világhban hol nem vagy király többé, hanem csak árnyék, híres sötét árnyék, és én ember vagyok, ki apám fejét hordozom unokáid után, míg az ő feje is leul sötétben, átkozottan, mint lehu-

lott a tied. Ki öit meg tégedet hatalmas király? Azt tudják hogy meghaltál, de nem azt hogy kivégezt ki tégedet. Te voltál az első. Te király lettél, s én Békes uram ismeretlen apródja. Urammal kibékültek, de az apród nem békült ki veled soha. Király voltál, s egy hitvány apród határozott feleletet. Te nem kegyelmezteél, pedig miként kértél. Én sem fogok kegyelmezni. Vessz el viperafaj. Fajátok fel egymást.

A féregnek fulánkjá lett.

VI.

Az ellenség a jó barát fejét kéri.

Az ifju fejedelem gond nélkül mulatott gyulafelhárvári palotájában. Donna Olimpia elragadóan éneklé olasz dallamait. Zsigmond nem tudta, szépségében gyönyörködjek inkább e bámulatos tüneménynek, vagy büvös hangjaiban. Olasz szoborszerző teli alak, lángoló szemekkel, ragyogó homlokak, melyeket holló fekete furtok koszorúztak. Az ifju fejedelem e pillanatban egészen megfelledekezett a szép gráci herczegnőről, a bájos Christiernáról, kinek szép keze kiltátsba helyeztetett az arany pecétes okmányban. Azután megszólalt az olasz zenebanda, lágy serenádok sima hullámival árszította a a fejedelmi termet. A fejedelem Jósika István mellett foglalt helyet. Ekkor nyitlak meg a terem ajtószáryai, s belép az ország kapitánya Báthory Boldizsár, pompás martialis alak, ezüst karddal oldalán, köcsagos kalpaggal kezében, kacagáonyos mentével széles vállain, s nehéz borvural férfias szép arczán. Zsigmond felriadt. Boldizsár megjelenése meglepetés volt, de mégis felkelt, s elje si-etett unokatestvérenek. — Mi jót hozott kegyelmed bátya — mondá vidorán. — Nem sok jót fejedelmem, de annál többet akarok elvinni magammal. — Ha közleni valód van, kövess másik szobámba. — Atmentek mind a ketten, s Boldizsár férfias komolysággal előadja, minő méltatlan dollog az, hogy udvaroncok a fejedelem verót a fejedelem termeiben merik halára ítélni, csak azért mert a testvérek becsteltes egyetértése szálla szemekben s korlát kapzsiságuknak. Nagyon fájlalta, hogy a véruralást a fejedelem szí-

